RUSKI INWALID

N° 49.

CZWARTEK. 27 Lutego. 1819 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: Królestwo Polskie. Wiadomości Zagraniczne: Niderlandy. Rozmaitości.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

Królestwo Polskie.

— *z Warszawy,* —

W Imieniu Nayiaśnieyszego
ALEXANDRA I.
Cesarza Wszech Rossyy, Króla Polskiego,
&c. &c. &.
Xiążę Namiestnik Królewski w Radzie
Stanu.

Zwróciwszy uwagę na bieg spraw konkursowych z Rządów Austryackiego i Pruskiego do załatwienia pozostałych, uznalismy, iż srodki do zbliženia ich końca dążącę są dwoiakiego rodzaiu: iedne prawodawcze, drugie porządkowe. Ponieważ pierwsze ulegaiąc obradom izb Seymowych, w poznieyszym dopiero czasie uchwalone bydź mogą przedsiewzięliśmy spieszną, iaka iest w mocy naszey, przynieść tymże sprawom pomoc przez użycie srodków porządkowych, które się na tem zasadzaią, aby iak naywięcey osób pociągnąć do pracy; aby wybor Kuratora powierzyć samym wierzycielom, którym na przyspieszeniu naywięcey zależy; aby nad pracuiącemi skuteczny utrzymywać dozor, oraz ich zachęcić do gorliwego działania przez stosowny wymiar nagrody; na przełożenie więc Kommissyi Rządowey Sprawiedliwości, po wysłuchaniu zdań ogólnego zgromadzenia Rady Stanu, postanowilismy i stanowiemy:

Artykuł 1. W każdey massie mogą wierzyciele zmienć Kuratora i obrać sobie nowego, bądź z osob do pełnienia tego rodzaiu służby w linii sądowniczey usposobionych, bądz innych. W ostatnim, razie, obowiązanym będzie Kurator wyręczać się w tem, co się dotycze popierania interessów prawnych, osobami do tych czynnosci usposobionemi.

Gdyby na Kuratora wybranym został ie den z wierzycieli, w tym razie Sąd do popierania sprawy przeciw temuź kuratorowi iako współwierzycielowi toczącey się, wyznaczy szczególnego Kuratora, który wynagrodzonym zostanie z ogólnego funduszu niżey wskazanego.

Art; 2. Naydaley z upłynieniem dwóch miesięcy po ogłoszeniu ninieyszego postanowienia, kazdy Trybunał zwoła wierzycieli do wyboru Kuratora przez obwieszczenie

ogólne, wszystkie massy szczegołowo wyrażaiące, które ma bydź umieszczone po trzykróć w gazetach Warszawskich i w Dziennikach wszystkich Woiewódzkich.

Sąd wyznaczy termina stopniowe bliższe dla mass, do których się ubiegaią wierzyciele bliżey mieszkaiący, i gdzie iest mniey wierzycieli: odległeysze dla mass, do których ubiegaią się wierzyciele daley mieszkaiący, i gdzie iest więcey wierzycieli.

Będzie utrzymywana lista wybranych Kuratorów i przedstawianiu wierzycielom w następuiących terminach, aby z ogólney liczby usposobionych mogli mieć wiadomość o tych, którzy nie są ieszcze wielością pracy zaiętemi.

Art: 3. Wierzyciele albo sami albo przez umocowane osoby obierać będą Kuratora większością głosów. Niestawaiący w terminie ulegać powinni zdaniu stawaiących. Sąd zatwierdzi wybor Kuratora, i rozwiąże wszelkie w tym względzie zachodzić mogące spory ostatecznie.

Art: 4. Teraźnieysi Kuratorowie obowiązani są bez przerwy czynności swe odbywać, i dopiero wtenczas ustaie ich obowiązek, gdyby zmienionemi zostali.

Art: 4. Jeżeliby żaden z wierzycieli w terminie do wyboru Kuratora wyznaczonym nie stanął, albo gdyby tylko ieden lub dwóch wierzycieli stanęło, wtenczas Sąd powierzy ukończenie massy teraźnieyszemu Kuratorowi albo widząc go iuż znacznie obciążonego innemi kuratoryami, wyznaczy Kuratora z liczby ogólney usposobionych, którym przez wybór wierzycieli albo wcale żadna massa się nie dostała, albo w porównaniu mała tylko liczba mass udzielona była.

Art: 6. Uważanemi są iako usposobieni przyiąć powierzone Sądu kuratorye.

a. Patronowie przy Trybunałach stawaiący.

b. Notaryusze Woiewództwa.

Art: 7 Prócz tego, Trybuuały obowiązanemi są inne w prawie biegłe osoby uważać iako usposobionych Kuratorów, gdyby się wierzycielom podobało ich wybrać, a nawet w niedostatku wyboru mogą ich mianować kuratorami pod następuiącemi warunkami:

a. Nie powinni ciż Kuratorowie stawać w innych sprawach, poswięcaiąc się wyłącznie massom konkursowym i likwidacyynym.

b. Ubiegaiący się o podobne kuratorye okazać powinni zdatność, iaka iest przywiązana do funkcyi Patrona lub Notaryusza Województwa; szczególniey zaś wymaga się od nich znaiomość ięzyka Niemieckiego w Województwach dawniey pod panowaniem Pruskiem, a znaiomość ięzyka łacińskiego w Województwach dawniey pod panowaniem Austryackiem będących.

c. Ciż Kuratorowie uważani będą co do ich dalszey promocyi iako osoby w czynney służbie zostaiące.

Art: 8. W Mazowieckiem Woiewodztwie obowiązani są Adwokaci w Sądzie appelacyynym, Mecenasi przy Sądzie Naywyższym stawaiący, przyiąć powierzone im przez wybór wierzycieli lub przeznaczenie Trybunału Woiewództwa Mazowieckiego kuratorya, i ulegać będą w tem, co się dotycze pełnienia obowiązków kuratora, karnosci Trybunału.

Art: 9 Gdyby wybor wierzycieli nie padł na żadną z osób w art: 6, i 7, i 8. wymienionych, wtenczas wybrany przez tychże wierzycieli Kurator w popieraniu interessów prawnych powinien się wyręczać osobami w tychże artykułach wymienionemi.

Art: 10- Zważaiąc na znaczną, liczbę nieukończonych ieszcze w Woiewództwie Mazowieckiem spraw konkursowych i likwidacyynych, i chcąc aby liczba członków Sądu odpowiadała powiększoney liczbie Kuratorów, przydaiemy do składu Trybunału Woiewództwa Mazowieckiego dwóch Sędziów do czasu, dopokąd Trybunał potrzebować będzie powiększenia pomocy.

Art: 11. Wyznaczony w każdey massie raferuiący Sędzia czuwać będzie z urzędu, aby się przepisom dekretu Królewskiego z dnia 15 Lipca 1809 r. we wszystkiem stało zadosyć, mianowicie, aby z administracyi massy zdane były rachunki, aby przez wierzycieli ułożony był dalszy sposob administracyi i iey kontrolla, ieżeliby iedno lub drugie w iakim szczególnym wypadku ieszcze dopełnionem nie było, aby Kuratorowie massy tam, gdzieby było niebezpieczeństwo utraty tychże aktywow, ieżeliby windykacya odłożoną została aż do planu dystrybucyi, to iest, do czasu, w którym wierzyciel lub wierzyciele sami zarządzać będą przekazanemi im funduszami.

Jeżeli do massy należą dobra nieruchome, Sędzia referuiący czuwać będzie, aby te nie czekaiąc ukończenia massy sprzedanemi były; a w przypadku zachodzących przeszkód lub niemożnosci sprzedania za przyzwoitą

cenę, aby kurutor spiesznie zwołał wierzycieli dla uradzenia właściwych środków, albo wrazie niezgodności, aby rzecz przedstawiona była Sądowi do rozwiązania sporu.

Art: 12. Tenże Sędzia obowiązanym iest ciągle z urzędu kontrollować Kuratora massy we wszystkich iego czynnościach, i nie może bydź odrywanym przez powierzenie mu innych obowiązków z mieysca urzędowania. Z tabell szczególnych podług przepisanego wzoru przez Sędziów utrzymywać się mianych układaną i przesyłaną będzie do Kommissyi Rządowey Sprawiedliwości tabella ogólna wykazuiąca stan obecny i postęp stopniowy spraw konkursowych i likwidacyynych. Sędzia dostrzegłszy w którymkolwiek szczególe niedopełnienie przepisów zwłokę, lub przeszkody, przedstawić to powinien wraz z opiniią swą Trybunałowi do decyzyi, sam zaś odpowiedzialnym będzie za własne w tym względzie uchybienia, opieszałość lub zwłokę.

Prezyduiący Sądu baczne rozciągną oko na referuiących Sędziów, aby ściśle dopełniali powierzonego im obowiązku, i równie odpowiedzialnemi będą za własny niedozór.

Art: 13 Kuratorowie bądź wybrani przez wierzycieli, bądź mianowani przez sąd odbiorą wynagrodzenie odpowiadaiące ich pracy z funduszu, który się składa podług przepisów paragrafu 4go uchwały Rady Naywyższey tymczasowey Xięztwa Warszawskiego dnia 23 Lutego 2815 r. z potrąceń od schedy każdego na pewnych funduszach kollokowanego wierzyciela, Sąd ustanowi ilość tey składki w miarę obfitości massy, a razem i obszerność podiętey dla tey ukończenia pracy, która to składka w żadnym iednak przypadku nie więcey wynosić może nad dwa od sta.

Gdy się w tym sposobie każda massa za podięte około iey ukończenia prace uiści, sąd takowe przez szczególne massy składane należytości wnieść zaleci od ogólnego funduszu, z którego każdy Kurator w miarę okazaney około ukończenia wszystkich mu powierzonych mass pilności i gorliwego starania wynagrodzonym zostanie.

Art: 14. Fundusz wynagrodzenia dotąd uzbierany rozdzielonym będzie pomiędzy delegowanych Sędziów i Kuratorów, którzy w epoce od daty wspomnioney uchwały pracowali, nie czekaiąc ukończenia wszystkich mass. W tym tedy celu zamknięty będzie obrachunek do dnia 1 Stycznia 1819 roku.

Art: 15. Prezyduiący w Trybunale prześlą ten obrachunek do Kommissyi Rządowey Sprawiedliwości, i dołączą do niego listę imienną osób zasługuiących na wynagrodzenie, przedstawiaiąc obraz czynności każdego i opinią względem wysokości wynagrodzenia. Fundusz dotąd uzbierany nie może bydź całkiem wyczerpany; Prezyduiący zatem taki rozdział funduszu zaproponować powinni, aby ieszcze pozostała się połowa na wynagrodzenie ostateczne po ukończeniu wszystkich mass.

Kommissya Rządowa Sprawiedliwości roztrząsnąwszy rapport i opiniią Prezyduiących w Trybunale, wyznaczy dla przedstawionych osób ilość nagrody, i Trybunały do ich wypłaty upoważni, taką iednak zachowuiąc miarę, aby dla Kuratorów z rozdzielić się mianego funduszu przynaymniey 5 z 6 części przeznaczonemi zostały.

Art: 16. W przypadku zmienienia Kuratora, Prezyduiący Sądu przedstawią dla odchodzącego Kuratora ilość nagrody zastosowaną do odbytych przez niego czynności.

Art: 17. Od dnia 1 Stycznia 1819 roku począwszy, fundusz wynagrodzenia rozdzielonym będzie co kwartał pomiędzy Kuratorów delegowanych Sądu referuiących officyalistów Sądu, którzy przez swą gorliwość i pracowitość przyczynili się do ukończenia często wspomnionych mass. Rozdzielenie uskutecznionem będzie w sposób przepisany artykułem 15, odkładaiąc zawsze połowę nowo uzbieranego funduszu do ostatecznego wynagrodzenia, i przeznaczaiąc summy rozdzielić się mianey 5 z 6 części dla Kuratorów.

W tymże czasie, to iest, co kwartał, przesyłane będą do Kommissyi Rządowey Sprawiedliwości tabellaryczne rapporta o postępie spraw konkursowych likwidacyynych.

Dopełnienie ninieyszego postanowienia i ogłoszenie w Dzienniku Praw Kommissyi Rządowey Sprawiedliwości polecamy.

Działo się w *Warszawie* na posiedzeniu Rady Administracyyney dnia 22 mca Stycznia 1819 roku.

(podpisano) *Zaiączek.*
Minister Sprawiedliwości
(Podpisano) *W. Sobolewski.*
Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Bryg:
(podpisano) *Kossecki.*
Zgodno z oryginałem
Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Bryg:
(podpisano) *Kossecki.*

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

NIDERLANDY.

z Bruxelli, 12 Lutego.

Jedna z gazet naszych pomieściła w tych dniach artykuł następuiący:

»Niektóre dzienniki Paryzkie mówiąc o śmierci Karola IV, Króla Hiszpańskiego, ogłaszaią o tym niesczęśliwym Monarsze szczegóły bez żadney dokładnosci; które tem łatwiey możemy sprostować, iż ieden z nas miał sczęście przez cztery lata pełnić służbę przy nim, a tym samym bywał z nim zawsze na polowaniu, na przechadzkach, w iego pałacach wieyskich, słowem będąc przy boku iego, wszystkiemu się mógł przypatrzyć i znać należycie wewnętrzne rozrządzenie zamku. »Był on, (mówią wspomniane dzien»niki Paryzkie) w młodosci swoiey sławny »z nadzwyczayney siły i zręczności. Kru»szył sztaby żelaza i zatrzymywał koni w »samym impecie ich biegu. Zostawszy Kró»lem przez wodną puchlinę w piersiach utra»cił zupełnie siłę muskularną, którą od przy»rodzenia był obdarzony, i mieysce dawney »żywosci i wesołości zabrały melancholiia »i iednostayność spokoyna. Polowanie i mu»zyka były iego nayulubieńszemi zabawami. »W każdey porze roku wstawał przededniem »i zagłębiał się w lasach z których często »dopiero po obiedzie powracał &c.

»Karol IV nigdy niekruszył sztab żalaza, iak pomienione powiadaią dzienniki; lecz nadzwyczayną dawał widzieć siłę *w grze sztab* (*au jeu des barres*), co iest rzeczą w cale rożną. Gra ta zależy na rzucaniu do znaczney odległosci sztaby żelaza dosyć ciężkiey, i aby w tey grze bydź doskonałym trzeba wiele zręczności i siły. Niemniey też Xiąże ten niezatrzymywał nigdy koni w biegu; lecz wsiadał na nie, i dobrze ie uieżdżał; był on ieżeli tak rzec można nayulepszym masztalerzem w całem Królestwie, a może i naysmielszym. Będąc iescze Xiążęciem Asturyi przebiegł dnia iednego w galop po drodze idącey przez góry Guadarama, z których spad tak był kręty iż żaden z orszaku iego nieodważył się puścić za nim. Lecz tę smiałość Xiąże przypłacił złamaniem ręki; koń iego albowiem spotknął się lecąc z góry i zrzucił Xiążęcia. Co do polowania, to zawsze było nayulubieńszą iego zabawą. Codzień używał tey rozrywki niezważaiąc na żadne odmiany czasu, i w przeciągu całego roku ieden tylko *Wielki Piątek* był od tego wyięty. Zwyczaynie wyruszał z zamku po odbiedzie; to iest pół do pierwszey po południu, a powracał dopiero wieczorem. Kiedy zaś iechał cokolwiek daley, wyieżdżał z pałacu między osmą i dziewiątą godziną z rana; lecz to rzadko się trafiało. Poiazdy iego ciągnione mułami musiały w przeciągu siedmiu luh ośmiu minut przebiegać dobrą milę Hiszpańską. Na każdey mili nowa była przeprząź, która odmieniała tę co odbyła ostatnią milę. Kiedy Karol IV wstąpił na tron w miesiącu Grudniu 1788 roku, niedoswiadczał iescze bynaymniey wodney puchliny w piersiach, przeciwnie cieszył się wtenczas zupełnemi siłami i naymocnieyszem zdrowiem, i dopiero w roku 1797 pierwszy raz poczuł tę słabość. Karol IV. był wybornym muzykiem i naypierwszym skrzypakiem w całey Hiszpanii; do zupełney wstrzemięźliwości łączył sposob życia prosty i iednostayny. Co dzień wyieżdzaiąc na polowanie, lub za powrótem przyymował osobiscie a to z wrodzoną sobie dobrocią rozmaite prożby, które mu podawano podczas kiedy przechodził przez salę gwardyi, lub wstępował na schody. Zeszła Królowa tak dalece dbała o zachowanie swoiego wpływu nad nim, iż kiedy razu iednego w kaplicy zamkowey patrzał on był z uwagą na iedną piękność z Grenady, a potem się wypytywał o niey, uważano że piękność pomieniona nazaiutrz odebrała rozkaz, aby w przeciągu 24 godzin razem z matką wyiechała z Madrytu.

ROZMAITOŚCI.

Kapitan Angielski *Godgesson*, odkrył nakoniec zrodło Gangezu: Dnia 31 Maia spostrzegł on iak ta rzeka wypływała z szumem z rospadliny iedney ogromney dzikiey skały, pokrytey warstwą sniegu grubości 300 stop. Wierzchołek opoki, u spodu którey widział to wspaniałe igrzysko przyrodzenia, wznosi się nad powierzchnią morza 12,914 stop, a wierzchołek góry *Gamallai*, którą Kapitan ten nazwał górą S. Jerzego, domierza 22,240 stop.

w PETERZBURGU
w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.